Gemeenteraad Papendrecht

Voorstel
Openbaar

Vergadering van 29 september 2022
Zaaknummer: 2022-0135996

Krediet uitvoeringsplan omgekeerd inzamelen

Bevoegde portefeuillehouder: Arjan Kosten

Gevraagd besluit

1. Kennis te nemen van het uitvoeringsplan omgekeerd inzamelen met recycletarief.
2. Voor de uitvoering een krediet beschikbaar te stellen van € 930.000,--.
3. De financieringslasten ten laste brengen van de begroting onderdeel afvalinzameling.

Inhoud

Inleiding
Beter afval scheiden en minder restafval.
Omgekeerd inzamelen gecombineerd met het recycletarief per 1-1-2024, stimuleert hergebruik van grondstoffen en ontmoedigt het ontstaan van restafval.
Dat is de kern van het raadsbesluit van 2 december 2021.
Dit voorliggende voorstel is het financieringsvoorstel voor de uitvoering, wat samen met de bijlagen de uitwerking is van uw besluit van 2 december. Na dit besluit wordt u medio juni 2023 geadviseerd over de 2e stap, de grondslag voor de tariefbepaling van het recycletarief.
In de Uitgangspuntennotitie, bijlage 1 worden de aanleiding, de doelstellingen en de uitgangspunten nader toegelicht.

Beoogd effect
Het primair beoogde effect van dit raadsbesluit is het beschikbaar stellen van een krediet voor uitvoering van het raadsbesluit van 2 december 2021.
De beoogde te behalen effecten van het raadsbesluit van 2 december 2021 zijn in hoofdlijn het binnen enkele jaren bereiken van de 100 kg restafval en 75% hergebruik.

Om deze doelen te bereiken heeft de raad besloten tot een systeemwijziging voor de afvalinzameling met omgekeerd inzamelen met recycletarief. Met deze wijzigingen worden op meerdere deelaspecten effecten beoogd, te weten:
1. Milieueffecten
2. Service effecten
3. Financiële effecten.

Milieueffecten
Met het systeem gebaseerd op omgekeerd inzamelen met recycletarief wordt verwacht dat bewoners meer afval gaan scheiden, zodat de hoeveelheid ingezamelde grondstoffen zal stijgen en de hoeveelheid ingezameld restafval zal dalen. Daarnaast wordt verwacht dat de totale hoeveelheid afval circa 10% zal dalen. Dit komt enerzijds door een grotere bewustwording en anderzijds dat veel inzamelvoorzieningen zijn voorzien van een toegangscontrolesysteem waardoor oneigenlijk gebruik wordt tegengegaan (dat effect is ook te zien in andere gemeenten die een recycletarief systeem invoeren).
In de tabel wordt het geraamde effect weergegeven op basis van het aantal kg per inwoner:

Totaal Papendrecht - Hoeveelheid in kg per inwoner

Afvalstroom	Huidige situatie (2020)	Omgekeerd inzamelen met recycletarief, raming 2024
Restafval	213	122 (na 2024 verder dalend)
PBD	12	33
GFT	74	94
Oud papier en karton (OPK)	50	55
TOTAAL	348	304

Service effecten
Met het systeem omgekeerd inzamelen wordt het serviceniveau voor het aanbieden van grondstoffen verhoogd en de service voor het aanbieden van restafval verlaagd. Het recycletarief is een extra prikkel om het aanbod van restafval te verminderen.

Financiële effecten
Bij omgekeerd inzamelen met recycletarief stijgen de kosten voor aanschaf van inzamelvoorzieningen en dalen de kosten voor verwerking en verbrandingsbelasting. Inzet is dat omgekeerd inzamelen met recycletarief leidt tot het beter en minder aanbieden van restafval en daarbij een lagere variabele afvalstoffenheffing.

Argumenten
1.1 Dit uitwerkingsplan, omgekeerd inzamelen met recycletarief, voldoet als uitwerking aan het raadsbesluit van 2 december 2021 en is op basis van de ons bekende gegevens de enige mogelijkheid om richting 100 kg restafval te gaan en 75% van de grondstoffen te hergebruiken.
Het uitwerkingsplan geeft een realistisch beeld van de afvalinzameling om tot de gewenste doelen te komen. Met de twee inworp- openingen (30- en 60 liter) in de ondergrondse restafvalcontainer wordt bewoners meer service geboden voor de inzameling restafval. Voor het faciliteren van bronscheiding in de hoogbouw wordt ingezet op inpandige papier- en PBD-containers en bovengrondse GFTe cocons.

1.2 Het uitwerkingsplan is afgestemd op de Papendrechtse openbare ruimte.
In het (concept) locatieplan is en wordt rekening gehouden met de geleerde lessen uit de pilot Oostpolder. Communicatie en participatie is een essentieel onderdeel van het uitwerkingsplan. Voor de GFTe inzameling bij hoogbouw is meer maatwerk mogelijk, afgestemd op de beschikbare buitenruimte en aantallen aansluitingen.

1.3 In het uitwerkingsplan wordt rekening gehouden met maatwerkoplossingen.
In de uitwerking is rekening gehouden met verschillende maatwerkoplossingen zoals restafval op de dijken, beschikbaar stellen van keukenbakjes in de hoogbouw, luierinzameling, vrijwilligers zwerfafval pakkers en kwijtschelding.

2.1 De invoering van het recycletarief is een noodzakelijke prikkel om de gewenste afvalscheiding verder te bevorderen en de totale kosten voor de afvalinzameling te beperken.
Met het recycletarief worden bewoners die hun afval goed scheiden beloond, terwijl bewoners die hun afval nog niet zo goed scheiden relatief meer gaan betalen. Deze financiële prikkel is noodzakelijk om richting de beoogde 100 kg restafval te komen

Kanttekeningen
1.1 Het uitwerkingsplan gaat uit van theoretische hoeveelheden.
Basis voor het uitwerkingsplan zijn de genoemde uitgangspunten waarop het ontwerp is gebaseerd. Tevens is rekening gehouden met ervaringen in andere gemeenten waar omgekeerd inzamelen met recycletarief is toegepast. Daarnaast zijn nadere uitwerkingen en maatwerkoplossingen in het ontwerp opgenomen om voor Papendrecht een zo passend mogelijk ontwerp te realiseren voor een goed afgestemde afvalinzameling in Papendrecht. Toch wordt rekening gehouden met enig aanvullend maatwerk in de afvalinzameling na de invoering van het recycletarief bv. tijdelijk aanvullende inzameling, aanvullende inzamelvoorzieningen zoals GFTe cocons, inpandige containers, extra communicatie of inzet van afvalcoaches.

1.2 Goede communicatie en participatie van bewoners dient vooraf te gaan aan de invoering van omgekeerd inzamelen met recycletarief.
Van groot belang voor het draagvlak en acceptatie bij de invoering van de maatregelen is het inzetten van een breed pallet van communicatiemiddelen om bewoners te informeren, met hen te communiceren en hen te laten participeren in dit proces. Als dat niet wordt gedaan zal de invoering van het systeem tot veel weerstand leiden, zoals is gebeurd in de gemeente Bunschoten.

2.1. Door investering via HVC wordt de gemeentelijke investering verlaagd.
In de Perspectiefnota is nog uitgegaan van een gemeentelijke investering van € 3.100.000. HVC houdt vast aan de afspraak in de huidige DVO, waarbij HVC in de hardware investeert met een omvang van € 2,2 miljoen. Deze financieringskosten worden jaarlijks bij de gemeente in rekening gebracht bij de inzamelkosten. De gemeentelijke investering wordt hiermee aangepast naar € 930.000.

3.1 Haalbaarheid invoeringsdatum recycletarief 01-01-2024
Agendering van dit raadsvoorstel is voorzien in de gemeenteraad van september 2022. Het risico bestaat dat de beoogde invoeringsdatum recycletarief per 01-01-2024 niet gehaald kan worden (onzekerheid beschikbaarheid/levertijden staalwerk/benodigde procestijd realisatie). Invoering kan om belastingtechnische redenen uitsluitend per 1 januari van enig jaar.

Financiën
De verwachte kosten en opbrengsten voor de maatregelen en de effecten van de maatregelen worden verdeeld in de eenmalige (project) kosten en structurele kosten en opbrengsten in de volgende posten:

Post 1 De eenmalige (project) kosten bestaan uit aankoop- en realisatiekosten binnen de dienstverleningsovereenkomst (DVO) HVC. Dit zijn de harde inzamelvoorzieningen. Conform de DVO investeert HVC en betaalt de gemeente de jaarlijkse financieringskosten als onderdeel van de jaarlijkse kosten inzameling en verwerking DVO HVC (omvang ~ € 2,2 miljoen).

Post 2 De eenmalige (project) kosten HVC bestaan tevens uit project- en communicatiekosten en inzet afvalcoaches als onderdeel van het project. Deze kosten zijn geen onderdeel van de DVO en worden bij de gemeente in rekening gebracht.

Post 3 De eenmalige (project) kosten gemeente bestaan uit aankopen leveringen, diensten en werken voor software GBD, proefsleuven kabels en leidingen, grond en grondonderzoek, participatie en communicatie gemeente, sloop betoncocons en aanpassing straatwerk, afwerking plaatsing ondergrondse containers en onvoorzien. Voor de eenmalige (project) kosten investeert de gemeente. De financiering vindt plaatst via de gemeentebegroting onderdeel afvalinzameling (posten 2 en 3, totaal € 930.000).

De structurele kosten voor de gemeente betreffen:

Post 4 Meer- en minder kosten per product van de DVO met HVC bv. minder restafval, meer grondstoffen en meer financieringskosten op investeringen HVC (post 1). Deze worden verrekend in de DVO tarieven ten laste van de gemeentebegroting afval.

Post 5 Meer- en minder inkomsten/kosten van derden als bv. inzamelvergoeding Nedvang voor PBD, verbrandingsbelasting en gemeentelijke financieringskosten. De effecten van deze maatregelen komen afzonderlijk ten laste van de gemeentebegroting afval.

Krediet Eenmalige kosten
HVC heeft in de bijgaande aanbieding de eenmalige kosten als volgt in beeld gebracht:

De eenmalige kosten voor het invoeren van omgekeerd inzamelen (post 2) worden door HVC geraamd op	€ -319.686,-
De eenmalige kosten voor de invoering van het recycletarief (post 2) worden door HVC geraamd op	€ -158.152,-
Totaal eenmalige kosten HVC (post 2)	€ -477.838,-

Gemeentelijke eenmalige project kosten (post 3) worden geraamd op totaal	€ -452.000,-
Totaal eenmalige (project)kosten voor gemeente (incl. HVC)	€ -929.838,- (excl. BTW)

Voor deze eenmalige gemeentelijke kosten wordt u voorgesteld een krediet beschikbaar te stellen van € 930.000,- excl. BTW.

Structurele kosten
In de aanbieding geeft HVC voor de reguliere inzameling van omgekeerd inzamelen (restafval op afstand) en het recycletarief de volgende structurele kostenmutaties aan op DVO niveau (post 4):

Inzameling DVO, som omgekeerd inzamelen en recycletarief	€ -408.410,-
Verwerking DVO, som omgekeerd inzamelen en recycletarief	€ 248.345,-
Totaal mutatie DVO (post 4)	€ -160.065,-

Voor kosten en inkomsten derden voorziet HVC (som omgekeerd inzamelen en recycletarief):

Inzamelvergoeding Nedvang voor plastic, blik en drinkpakken (PDB) (post 5) o.b.v. prijspeil 2021: € 245/ton	€ 165.892,-
Besparing verbrandingsbelasting	€ 93.742,-
Totaal mutatie kosten en inkomsten derden	€ 259.634,-

Totaal mutatie kosten en inkomsten derden (post 5)	€ 259.634,-
Totaal mutatie DVO (post 4)	€ -160.065,-
Totale besparing structurele kosten invoering omgekeerd inzamelen en recycletarief op DVO HVC en kosten derden (posten 4 en 5)	€ 99.569,-
Mutatie financieringskosten gemeente krediet € 930.000,-	€ -71.300,-
Totaal effect begroting onderdeel afval	€ 28.269,-

HVC geeft in de aanbieding als belangrijkste disclaimers aan, uitgangspunten hoeveelheden op basis van business case juni 2021, verrekening op werkelijke hoeveelheden en kosten en dat HVC conform DVO investeert in de inzamelmiddelen.

In de Perspectiefnota is nog uitgegaan van een investering van € 3.100.000,- voor de gemeente. HVC heeft in haar aanbieding aangegeven dat conform de DVO de investeringen in de hardware aan haar zijn, namelijk HVC vervangt, koopt in en financiert, onderhoudt en gebruikt de inzamelvoorzieningen. De wens van de gemeente is het aanpassen van de huidige DVO met de systeemwijzigingen, zeggenschap vervangingsinvesteringen afval bij gemeente en financiering door gemeente. Tot op directieniveau is hierover gesproken met HVC. Voor de investering houdt HVC vast aan de huidige DVO (investering hardware door HVC), waardoor de voorgenomen investering van € 3.100.000,- , zoals in de Perspectiefnota vermeld, wordt aangepast naar € 930.000,-. Dit betreft projectkosten HVC buiten de DVO (post 2) en gemeentelijke projectkosten (post 3). De beide posten zijn conform de DVO voor rekening van de gemeente en kunnen niet gefinancierd worden via de DVO. Dit naast de investering in hardware via de DVO bij HVC met een omvang van ongeveer € 2,2 miljoen.
HVC geeft aan dat het passend is om de wens van de gemeente in te brengen bij de besprekingen voor de nieuwe DVO met ingang van 2026. Als gemeente blijven we vasthouden aan de wens zeggenschap, regie en financiering bij de gemeente.

Uitvoering
Na de besluitvorming in het college is met het ontwerpplan de communicatie en participatiefase gestart voor de eerste fase in de gebieden Molenvliet en Wilgendonk. Naar verwachting worden nog dit jaar de eerste containers geplaatst en opengesteld. Voor informatie zie bijlagen.
Over de voortgang van het inzamelen en tussenresultaten van omgekeerd inzamelen en recycletarief wordt u op verschillende rapportage momenten geïnformeerd.
Nog te verwachten besluitvorming gemeenteraad: tariefstelling recycletarief

Het bedrag voor het recycletarief zal verschillen per volume, voor de ondergrondse restafvalcontainers per trommelopening van 30- of 60 liter en de dijken per minicontainer van 240 liter. De inzet is om de gemeenteraad van juni 2023 een richting voor te stellen voor het tarief per inworp of minicontainer. Dit met als doel om bewoners in 2023 dit mee te kunnen geven bij de invoering van het recycletarief. Aansluitend kan het tarief definitief worden vastgesteld in de decemberraad 2023 als onderdeel van tarieven en verordeningen 2024.

Communicatie & participatie
De kernboodschap:
Beter afval scheiden en minder restafval overhouden: goed voor het milieu en je krijgt invloed op de hoogte van je afvalstoffenheffing. Dat is omgekeerd inzamelen met recycletarief. Het is een nieuwe manier van het berekenen van de afvalstoffenheffing. De goede afvalscheider wordt beloond, andere worden uitgedaagd ook beter hun best te doen.

Voor de invoering van omgekeerd inzamelen met recycletarief is communicatie een essentieel onderdeel. Op basis van de geleerde lessen uit de pilot Oostpolder wordt in eerste instantie (vanaf juni 2022) veel aandacht besteed aan communicatie en participatie op de gefaseerde invoering van omgekeerd inzamelen en in tweede instantie (vanaf 3e kwartaal 2023) meer gericht op invoering recycletarief. Deze maatregelen bestaan uit:

- Persoonlijk contact, informatiebijeenkomsten, afvalcoaches, persoonlijke afspraken en KCC HVC
- Offline, brieven, flyers, artikelen h-a-h bladen en driehoek- borden
- Onlinefilmpjes, sociale media, digitaal gemeentenieuws, de HVC- app en email
- Communicatie kan in meerdere talen aangeboden worden
- Communicatie sluit aan op uitvoering en formele momenten.

Per deelgebied worden twee informatieavonden met ieder een zienswijze periode georganiseerd voor algemene informatie/uitleg en beantwoorden van vragen van bewoners en meer specifiek het locatieplan containers. Aansluitend wordt het locatieplan vastgesteld, gepubliceerd inclusief een bezwarentermijn. Naar voorbeeld van de pilot Oostpolder wordt voor eventuele bezwaren onder regie van het JKC mediaton aangeboden.

Na ingebruikname van de inzamelvoorzieningen is een belangrijke rol voorzien voor de afvalcoaches als eerste fysieke begeleiding van bewoners, waar ruimte is voor specifieke afvalvragen. Daarnaast biedt de HVC- app een schat aan informatie over afval scheiden. Na de invoering van het recycletarief kunnen bewoners in de app zien hoe vaak ze restafval aanbieden.

Duurzaamheid & ecologie
Het verminderen van de hoeveelheid restafval en het verhogen van de hoeveelheid herbruikbare grondstoffen zijn belangrijke doelen die de duurzaamheid verbeteren. Met de invoering van het omgekeerd inzamelen met recycletoeslag worden belangrijke stappen gezet in de duurzame omslag van afval naar grondstoffen. Met deze systeemaanpassingen wordt de hoeveelheid te verbranden afval gehalveerd. Echter aandacht voor nieuwe ontwikkelingen blijft nodig om uiteindelijk te komen tot circulaire grondstoffenstromen.

ICT
Voor de invoering van recycletarief is op meerdere momenten ICT nodig:

- Voor toegang tot de inzamelvoorzieningen en het registreren van het aantal stortingen restafval ter plaatse van de inzamelvoorziening, te verzorgen door HVC
- Voor het verwerken van het aantal stortingen tot een aanslag is het noodzaak de bestaande software voor de afvalstoffenheffing bij de Gemeentelijke Belastingdienst (GBD) aan te passen voor recycletarief.

In de regio zijn meerdere gemeenten in voorbereiding om het recycletarief in te voeren (Zwijndrecht, Hendrik Ido Ambacht, Papendrecht en later mogelijk Dordrecht). Gezamenlijke inzet van de gemeenten en GBD is dat aan het begin van het jaar het basistarief wordt opgelegd en het variabele tarief aan het einde van het jaar gelijk met de nieuwe aanslag voor het volgende jaar in rekening wordt

gebracht. Door hier regionaal afstemming in te vinden is dit goed uit te voeren door de GBD en worden onnodige kosten voorkomen.

Alle relevante stukken zijn voor u ter inzage gelegd.

Bijlagen

1. Bijlage 1 - Uitgangspuntennotitie afval OI+RT 15082022
2. Bijlage 2 - PvA Uitwerkingsplan omgekeerd inzamelen restafvaf
3. Bijlage 3 - Hoofdplanning invoeren Omgekeerd inzamelen met recycletarief
4. Bijlage 4 - GETEKEND 2 december 2021 RV Keuze voorkeursvarianten

CONCEPT RAADSBESLUIT

Datum: donderdag 29 september 2022

De raad van de gemeente Papendrecht,

gelezen het voorstel van het college van 23 augustus 2022,

besluit:

1. Kennis te nemen van het uitvoeringsplan omgekeerd inzamelen met recycletarief.
2. Voor de uitvoering een krediet beschikbaar te stellen van € 930.000,--.
3. De financieringslasten ten laste brengen van de begroting onderdeel afvalinzameling.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van donderdag 29 september 2022,